

Verschuir, Wolter Forsten,

Oratio inaug. de recentiorum medicorum inprimis Belgarum, meritis, in
phaenomenis et effectibus principii, quod vitam animalem constituit,
indagandis, et ad statum corporis humani sanum et morbosum applicatis

Groninga 1781

4 Diss. 5083

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11028943-4

VD18 15209946-001

40
Diss.

5083

4° Diss. 5083.

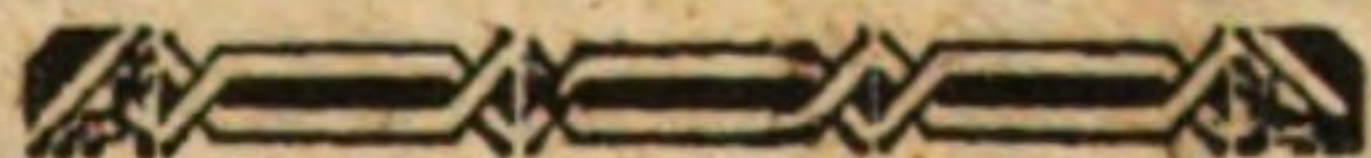
G V A L T H E R I
F O R S T E N V E R S C H V I R
O R A T I O
I N A V G V R A L I S

D E

R E C E N T I O R V M M E D I C O R V M , I N -
P R I M I S B E L G A R V M , M E R I T I S , I N P H A E -
N O M E N I S E T E F F E C T I B V S P R I N C I P I I ,
Q V O D V I T A M A N I M A L E M C O N S T I -
T V I T , I N D A G A N D I S , E T A D S T A -
T V M C O R P O R I S H V M A N I S A -
N V M E T M O R B O S V M
A P P L I C A N D I S .

H A B I T A G R O N I N G A E ,
I N C H O R O T E M P L I A C A D E M I C I
A . D . I V A P R I L I S , C I D I O C C L X X X I .

C V M O R D I N A R I A M M E D I C I N A E T H E O R E T I C A E , E T
P R A C T I C A E , N E C N O N C H E M I A E , P R O F E S S I O -
N E M I N A C A D E M I A G R O N I N G O - O M L A N -
D I C A , A V S P I C A R E T V R .

G R O N I N G A E ,

Apud Viduam H A I O N I S S P A N D A W . 1781.

L. L. ...

FORSTEN VERSCHNIT
O R A T I O
IN AVGVRA L I S

D. E.

RESENTIORVM MEDICORVM, IN-
PRIMIS BELGARVM, MERITO, IN PHA-
NOFENIS ET EFFECTIBVS PRINCIPII,
QVOD VITAM ANIMALI CONSTIT-
VIT, INDICANDIS, ET AD STA-
TVM CORPORIS HUMANI SA-
NVM ET MORBOSVM
APPLICANDIS.

HABITA G R O N I N G A E,
IN G I O R G I O T E M P L I A C A D E M I C I

A. D. IV. APRILIS, CXCICCLXXII.

CVM ORDINARIAM MEDICINAE THEORETICAE, ET
PRACTICAE, NEC NON CHIMIAE, PROFESSIO-
NEM IN ACADEMIA G R O N I N G O - O M N I A
DIGNA, ASPICERETUR.

G R O N I N G A E,

Apud Vignam HAIIONIS SPANDAW. 1787.

Handwritten text at the bottom of the page, partially obscured and illegible.

SERENISSIMO ET CELSISSIMO

ARAVSIONIS ET NASSAVIAE

PRINCIPIS,

GVLIELMO V.

GVBERNATORI FOEDERATARVM BELGII

REGIONVM HEREDITARIO,

ET

SVPREMO REI BELLICAE TERRAE

MARIQVE IMPERATORI.

CET. CET. CET.

ACADEMIAE GRONINGO OMLANDICAE

RECTORI MAGNIFICENTISSIMO

ET

CVRATORI PRIMARIO.

2

CE-

*CETERISQVE
ILLVSTRISSIMIS ET SPLENDIDISSIMIS
ACADEMIAE CVRATORIBVS,
ACCVRATAE ET ELEGANTIS ERUDITIONIS
FACTORIBVS BENEFICENTISSIMIS.*

A. A. VAN IDDEKINGE, G. ALBERDA,
CIVITATIS GRONINGANAE DYNASTAE IN DYXTERHVIS,
COS., REI VENATICAЕ, CEL- PAGISQVE CIRCVMIACENTI-
SISSIMI PRINCIPIS NOMINE, BVS; AD SENATVM PRAEPO-
PRAEFECTO; COMITATVS TENTIVM BELGHII FOEDERA-
FALCOBURGENSIS IVDICIS V- TI ORDINVM DELEGATO; SO-
PREMO; SOCIETATIS INDIAE CIETATIS INDIAE AD OCCI-
AD OCCIDENTEM MODERA- DENTEM MODERATORI.
TORI. CET. CET. CET. CET.

H. VAN SYSEN, G. ALBERDA,
COS. GRONINGANO; SOCIE- DYNASTAE IN RENSEMA;
TATIS INDIAE AD OCCIDEN- AD CONCILIVM PRAEPO-
TEM MODERATORI. CET. TIVM BELGHII FOEDERATI
CET. ORDINVM DELEGATO. CET.
CET.

C. TJASSENS, O. R. ALBERDA,
COS. GRONINGANO; ILLV- I. V. D. TOPARCHAE IN EKEN-
STRISSIMORVM REGIONIS STEIN; COLLEGIO, QVOD A-
GRONINGO OMLANDICAE MISIAM INTER ET LAVICAM
PROCERVM DELEGATO OC- RES OMLANDICAS CVRAT,
TOVIRO; SOCIETATIS IN- IISQVE, QVI AD COMITIA
DIAE AD OCCIDENTEM MO- DELEGANDORVM CENSVM
DERATORI. CET. CET. AGVNT, ADSCRIPTO, CET.
CET.

S.

GUALTHERI
FORSTEN VERSCHUIR
ORATIO
INAUGURALIS

DE

RECENTIORUM MEDICORUM, INPRI-
MIS BELGARUM, MERITIS, IN PHAE-
NOMENIS ET EFFECTIBUS PRIN-
CIPII, QUOD VITAM ANIMALEM
CONSTITUIT, INDAGANDIS, ET
AD STATUM CORPORIS HU-
MANI SANUM ET MORBO-
SUM APPLICANDIS.

MAGNIFICE RECTOR.

PERILLUSTRES ACADEMIAE CURATORES, MAE-
CENATES MUNIFICENTISSIMI.

A

QUOTE

G. FORSTEN VERSCHUIR

QUOTQUOT PORRO ADESTIS, REIPUBLICAE PRO-
CERES, VIRI GRAVISSIMI ET AMPLISSIMI.

PROFESSORES QUARUMVIS DISCIPLINARUM CE-
LEBERRIMI, VIRI CLARISSIMI.

VERBI DIVINI INTERPRETES VENERANDI, FA-
CUNDISSIMI.

ERUDITISSIME LECTOR.

QUARUMVIS ARTIUM ET DISCIPLINARUM DO-
CTORES CONSULTISSIMI, PERITISSIMI, ACUTIS-
SIMI.

CIVES, HOSPITES CUIUSCUNQUE HONORIS, OR-
DINIS ET LOCI SPECTATISSIMI.

CIVIUM ACADEMICORUM FLORENTISSIMA CORO-
NA, SPES PATRIAE ET ECCLESIAE, NOSTER
AMOR, NOSTRAQUE CURA.

Ra-

Rationem ingenii nostri et naturam ita comparatam esse novimus, ut, sicut virorum acutissimorum, qui omnem vitam artibus doctrinisque, cum excolendis, tum ad quandam perfectionem perducendis, consumserunt, inventa haud difficulter saepenumero intelligimus, et vel mediocri exercitationis cura assequimur, ita contra per longum temporis spatium conjunctae plurimorum operae et assidui labores iis detegendis, atque in lucem proferendis, aliquando vix sufficiant.

Atqui ea, quae hisce temporibus ad omnium veluti cognitionem pervenerunt, tantam naturalis simplicitatis commendationem habere videntur, ut plures mirentur, imo derideant Veterum tarditatem, quae rerum, a nostris hominibus inventarum, scientiam consequi non potuerint scilicet! Denique eo nonnunquam procedunt, ut

debitas inventoribus laudes, si non palam deprimere sustineant, at certe non multum augendas esse arbitrentur.

At vero, quam inique hi censores, rerum naturalium cognitionem comparatu facillimam opinati, judicent, ex eo fieret planum, si suarum ipsi virium periculum facerent, peritis harum rerum arbitris arrogantiae poenas sine dubio daturi.

Quotquot enim justum rebus pretium statuere sunt edocti, maximam difficultatem, qua res prioribus inauditae et incognitae detegantur, in tarda admodum doctrinarum ab exiguis initiis ad aliquam veluti consummationem progressionem ad unum omnes agnoscunt.

Neque est, quod hoc miremur, Auditores Honoratissimi; experientia enim demonstrat, si rem accuratius inspiciamus, quanta ingenii vis atque acumen, quam
acre

acre iudicium, quanta industria cum summa animi intentione requiratur ad Naturae phaenomena recte investiganda, tum eorum usum intelligendum, affinitatemque, qua cum aliis adhuc incognitis cohaereant, percipiendam, ad omnia denique novis inveniendis accommodanda. Hisce adjungite, ne plura memorem, animum a praedudiciorum dominatione liberum esse debere, ne vi receptarum opinionum abripiatur.

Haec vero omnia, quis non videt esse talia, ut raro in uno homine conjuncta reperiantur. Atque haec erat ratio, quod antiquissimis temporibus auctores rerum, quae mortalibus essent salutare, humana conditione angustiores, divinisque adeo honoribus digni haberentur, atque inde a posteris religioso cultu in templis ornarentur. Quid? quod Recentiores in alia omnia non

ibant, non quidem operosa ista superstitio-
ne, sed monumentis simplicioribus animi
beneficiorum memoris signa permanentia
exhibentes.

Constat enim NEWTONO suus honor et
monumentum aere perennius. HARVEIA-
NAM quoque memoriam, totum orbem per-
vagatam, non delebit series annorum innu-
merabilis.

Glorientur vero Belgae de statua ERAS-
MO suo posita. Laetentur etiam variae,
cultaeque eruditionis cultores, HUGONIS
GROTHII manibus, hisce tandem temporibus,
meritisimos honores esse habitos. Non
minus omnes boni monumentum, saluti-
fero BOERHAAVII genio sacrum, venerantur;
BOERHAAVII, qui, si quis alius, omnibus
ingenii acutissimi dotibus excellens, animi
divinioris vim ad generis humani salutem,
nostraeque artis instaurationem, emendatio-
nemque accommodavit. In

ORATIO INAUGURALIS.

In hanc quoque laudis societatem venit, in schola Boerhaviana formatus, SWIETENIUS, qui artis nostrae penetralia scrutatus planam morborum curandorum viam munivit, atque inde gloriam nominis nullo umquam tempore intermorituram est adeptus, ut in Caesarea Romani imperii aula vivus maximis, ad quos perpauci adspicere possunt, honoribus cumularetur, post mortem vero a summis pariter et infimis summopere celebraretur.

Cum itaque ad humanitatem imprimis pertineat, memoriam illustrium Virorum venerari, eosque, qui suo nobis labore et industria nova, utilia, generique humano salubria detexerunt, pro concione laudare; nostri potissimum seculi Viros, qui in phaenomenis, quibus sese in regno animali PRINCIPIUM VITAE manifestat, indagandis explicandisque elaborarunt, summis laudi-

dibus extollendos esse existimo. Etenim minime Vos, Auditores ornatisimi, habebo dissentientes, si dixerim, illorum observationes, ad statum corporis humani sanum et morbosum applicatas, scientiae medicae infigne dedisse incrementum, quod, si non anteponendum, at certe aequiparandum utilitati, quae e detecto sanguinis circuitu maxima venit, stupenda arti nostrae accessio suo merito habeatur.

Verum enim vero cum adhuc inveniantur, qui, non fecus ac tempore HARVEII accidit, minus benignam de recentiorum hac in re meritis sententiam foveant, in animum induxi, hac hora, qua laudabili majorum instituto obtemperaturus provinciam, a SERENISSIMO PRINCIPE, illustrissimisque hujus Academiae CURATORIBUS ea, qua censentur, benevolentia, in me delatam, publice aggredior; constitui ergo dicere

cere DE RECENTIORUM MEDICORUM, INPRIMIS
BELGARUM, MERITIS IN PHAENOMENIS ET EF-
FECTIBUS PRINCIPII, QUOD VITAM ANIMALEM
CONSTITUIT, INDAGANDIS, ET AD STATUM COR-
PORIS HUMANI SANUM ET MORBOSUM APPLI-
CANDIS.

Quod argumentum, cum vita nobis nihil
sit carius, multumque adeo interfit a Me-
dico vitae effectus, causamque motuum
et actionum in corpore humano recte in-
telligi, tum vero etiam viris, in Belgio
nostro praestantissimis, non exigua profe-
cto laus ex hujus rei ratione debeatur, sicut
Vobis, Auditores non erit ingratum, ita per-
sonae meae convenientissimum haberetur, si
illae mihi essent dicendi vires, quae vi-
rorum summorum nominibus, eo, quo
decet, modo ornandis celebrandisque suffi-
cerent.

At vero, qui per duodecim fere annos

B

in

in amplissima, nobilissimaque hujus Reipublicae Civitate, cujus desiderio, quod palam profiteri non erubesco, adhucdum commoveor, praxin medicam exercui, atque adeo in aegrotis visendis assiduus, praestantissimas culti sermonis virtutes, e solis veterum monumentis assumendas, non potui assequi; meae ipsius in dicendo imperitiae probe conscius hoc illustre suggestum, ex quo viri disertissimi saepius summa cum laude causas perorarunt, non sine ingenti timore escendi. Et profecto consilii mei me poeniteret, nisi vestra, Auditores praestantissimi, benignitate et favore me erigi sublevarique sentirem. Illa igitur benevolentia, quam mihi significat placida vultuum serenitas, fretus ad rem explicandam aggredior. Et primum quidem, ostensuro, *quid Veteres de principio vitali statuerint, quidque seculi proxime elapsi,*
et

et vero etiam nostrae aetatis medici hac in re praestiterint, tum quatenam utilitas inde in scientiam medicam profluxerit, ut igitur mihi, breviter dicturo, attentas aures praebeatis enixe rogo.

Jam olim divinus HIPPOCRATES praeter ea, quae continent, quaeque continentur, *τα ὁρμῶντα* in homine voluit observari.

Etenim ille artis salutaris pater sagaciter perspexerat, ut cognitio naturae humanae acquiratur, primum esse indagandam non solum naturam et indolem partium solidarum, quae corpus constituunt, sed etiam miram illarum structuram diversamque, quae varia organa disposuit, fabricationem; quae singula in unum eundemque finem conspirantia ad earum functionum, quae ad naturam humanam pertineant, exercitium faciunt.

Organa vero sunt in corpore humano adeo extricatu investigatuque difficilia, ut ad hunc usque diem subtilis principum Anatomicorum dexteritas atque indefessus labor latentem eorum compositionem ac fabricam artificiosam invenire, nedum intelligere, ullo modo potuerit.

Nec minorem sui admirationem injiciunt humorum, qui omnes ex eodem sanguinatione, nondum explicanda, producuntur secernunturque, natura et indoles. Unde est, quod summo jure illud medicorum oraculum diversas eorum qualitates scrutari illis, qui arti salutari operam suam consecrarunt, praeceperit.

Quanto studio, dicamne? an successu, Belgae in Oeconomia corporis humani explicanda elaborarint, non est, quod multis ego demonstrem, cum ex professo illud

Ora-

Oratione eleganti (a) ante hosce paucos annos fit pertractatum.

Verum enim vero machina ista hydraulica adeo miranda, tam stupendo artificio conposita, tantaque pulchritudine ornata, nisi animata sit, Auditores, nisi vita in ea vigeat, plerisque horrorem, quem Vos, quotquot Anatomes deliciis illecebrisque estis capti, superare didicistis, incutit. Aliquid ergo corpori humano est proprium, quo a reliquis corporibus inanimatis differat, quo actiones suas peragat. Illud simul atque aufugerit, actiones corporis, licet structura partium, humorumque mixtura non laedatur, cessant, omnibusque ad quietem tendentibus ipsa mors adest.

Illud motus principium HIPPOCRATES dixit το ἐνὸρμον, cum aliquoties in morbis per

B 3

illud

(a) RUDOLPHI FORSTEN Oratio De Belgarum Meritis in Oeconomia Corporis humani extricanda. Harderovici MDCCXXVII.

illud motus vehementes ac turbas in corpore excitari observasset, dignissimum adeo, cujus indoles indagaretur, cujus phaenomena et effectus diligenter observarentur, et ad status sani et morborum cognitionem applicarentur.

Verum, cum experientia horum omnium intelligentiam esse difficillimam evicerit, nobisque adeo non liceat primas rerum cognoscere causas, eos praedicemus fortunatos, qui phaenomena et effectus, sensibus nostris sese manifestantes, indagare queant et observare. Etenim supremum Numen vitam, ut suo nutu produxit, ita sibi reservavit.

Merito itaque cum insigni hujus aevi Theologo, qui vitam iesu optimi maximi egregie delineavit, principium vitae, quo corpora animata sunt, inter praestantissima di-

divinae potentiae indicia habendum esse, contendimus.

Apud veteres, licet illi quidem minus per experimenta in phaenomena vitae indagarint, tamen hujus rei vestigia reperiuntur. GALENUS jam observavit miram cordis vim, qua vinculis suis solutum, et ex corpore evulsum, motum suum continuet quaque palpitet. PLINIVS quoque, cor „ novissime emori, praecipuumque illi calorem inesse observans; quasi alterum, inquit, movetur animal, intra praemolli firmoque opertum membranae involucro, „ munitum costarum et pectoris muro, ut „ pariat praecipuam vitae causam et originem. „ Paulo post, „ ceteris jam corruptis, vitalitas in corde durat. „ Quid quod veterum Philosophorum Princeps ARISTOTELES animadvertit, quod PLINIVS ab eo est mutatus, in divulsis insectis praecipuam vivacit-

citatem, singularemque partium adesſe pal-
pitationem.

Nec minus haec phaenomena a Poëtis
antiquis obſervata legas. OVIDIUS, Poëta
prae reliquis ſuavisſimus, ubi canit Tere-
um Philomelae linguam diſecuiſſe, ipſam
veluti naturam, ejusque imaginem expreſſit.

..... Radix micat ultima linguae.
Ipsa jacet, terraeque tremens inmur-
murat atrae,
Utque ſalire ſolet mutilatae cauda co-
lubrae
Palpitat: et moriens dominae veſtigia
quaerit.

Dein quando horrendum exponit nefas,
quo Procne, uxor Terei et Philomelae ſo-
ror, ipſaque mutilata Philomela ſibi illatam
injuriā vindicatorum, miſerum Ityn Te-
rei

rei filium, impie trucidarunt, ipsique patri inscio inter epulas obtulerunt, ita cecinit:

Vivaque adhuc, animaeque aliquid
retinentia membra

Dilaniant, pars inde cavis exultat
aënis,

Pars verubus stridet.

Hanc quoque rem SENECA elegantissime
depinxit:

Erepta vivis exta pectoribus tremunt,
Spirantque venae, corque adhuc pa-
vidum salit.

Ex hisce, ni fallor, est planum, phaenomena vitae veteribus non fuisse incognita. Principium vero illud HIPPOCRATES, GALENUS, ARISTOTELES, atque ARETAEUS, imo omnis fere antiquitas quaesi-

vit in calore, eoque cordi animalium inge-
nito: unde etiam illum calorem, qui per
reliquas corporis partes quasi propagare-
tur, seseque dispergeret, calorem inna-
tum, aut flammulam vitae ab illis dictum sae-
pius videas.

Atqui Medici veteres Philosophorum
istius temporis, qui vim vitalem ex calore
omnem derivandam coniectant, sententi-
am sunt secuti: quam eleganter expressam
dedit CICERO, “ ubi, sic enim, inquit,
,, res se habet, ut omnia, quae alantur et
,, crescant, contineant in se vim caloris:
,, sine qua neque ali possent neque cresce-
,, re. Nam omne, quod est calidum et
,, igneum, cietur et agitur motu suo.
,, Quod autem alit et crescit, motu quo-
,, dam utitur certo et determinato: qui
,, quamdiu remanet in nobis, tamdiu sen-
,, sus et vita remanet; refrigerato autem
,, et

„ et extincto calore occidimus ipsi et ex-
„ stinguimur — jam vero venae et arte-
„ riae micare non desinunt, quasi quodam
„ igneo motu: animadversumque saepe
„ est, cum cor animantis alicujus evulsum
„ ita mobiliter palpitaret, ut imitaretur i-
„ gneam celeritatem. Omne igitur, quod
„ vivit, sive animal, sive terra editum, id
„ vivit propter inclusum in eo calorem.
„ Ex quo intelligi debet, eam caloris natu-
„ ram vim habere in se vitalem per omnem
„ mundum pertinentem.“

Neque haecce veterum opinio proba-
bilitate caret, adeoque mirum non est,
quod sequentibus aliquot seculis eandem
sententiam retinuerint. Imo et recenti-
orum nonnulli, quos inter CARTESIUS, ca-
lorem infitum admiserunt, cum calor par-
ticularum motum agitationemque excitet.
Verum enim vero hos hodie novimus o-

omnes effectum pro causa sumsisse. Hinc forsā VERULAMIUS, ornamentum illud sui seculi, homini inesse statuit spiritum vitalem, aëre tenuiorem, igne mitiorem, erosius viscidis particulis, quibus irretiebatur, sensim avolantem, tum vero, ubi evolavit, mortem sequi. Quibus ergo in corpore retineretur, remedia quaesivit.

At, quaeso, quisnam per experimenta, seculo praecedente ad circuitum sanguinis in animalibus probandum instituta, non parvam principii vitalis cognitioni accessionem exspectasset. Atqui egregia, quae BOILEIUS, HARVEIUS, et STENON in avium pisciumque corde fecerunt, tentamina verissimum evicerunt illud, quod a veteribus est dictum, cor non solum de corpore evulsum, sed etiam varias in particulas divisum, ad irritationem sese contrahere, palpitare, crispari, variisque modis motum pro-

producere. Quid? quod illis temporibus exempla, licet rariora, quae eandem vim cordi humano esse insitam probent, non defuerunt. Cor enim proditoris, crudeli supplicio e vivo corpore evulsum, inque ignem coniectum ad aliquam altitudinem, sensim tamen minorem, spatio septem vel octo minutorum, exsiluisse oculatus testis FRANCISCUS DE BACO vidit. Neque id adeo mirum Vobis, Auditores, videatur, cum recentior Auctor, qui multis etiam modis in hujus rei rationem inquisivit, dixit “cor-
,, dis vim vividam esse, ut manu aegre aut
,, omnino non, etiam ea vi, qua plures li-
,, bras eleuet, coërceri aut contineri queat.
Magnum vero VESALIUM cordis contra-
ctionem in nobili Hispano suo damno ex-
pertum fuisse, a multis perhibetur. Sed
feliciores fuerunt Duumviri SENACUS, et
ALBINUS, qui eadem contractionis phaeno-

mena in corde humano post mortem, absque ullo periculo, contemplati fuerunt.

Hinc BOERHAAVIUS memorata considerans sua energia pronunciavit, “ mirificam et „ occultam esse in corde fabricato proclivitatem in reciprocandas systoles et diastoles vices, etiam a morte, imo et in corde exsecto, denique et in segmentis cordis dissecti. “

Credendum tamen est, eo tempore fuisse, qui hacce vi non solum cor, verum etiam et reliquas corporis partes gaudere observarent. Uti laudatus jam STENON, LANCIUS, et WALAEUS, Profesor Leidensis, de Vena cava probarunt.

Experimenta etiam quaedam in intestinis hac de re fecerunt SEVERINUS, et PECQUETUS, celebris inventionem canalis, qui nomine ejus insignitus deinceps fuit a multis.

Egre-

Egregius quoque Practicus BAGLIVIVS non solum vidit cordis dissecti particulas absque ulla nervorum ope tremere et oscillare, atque alterne contrahi et relaxari, sed quoque fibram musculosam quamlibet resectam se contrahere; idque absque mentis consortio vel sensu fieri observavit.

Nihilominus tamen hancce vim miris adeo hypothefibus adscripsere, eandemque vel omnino non, vel perversè ex ficta opinione ad explicandas corporis sani et morbofi actiones adhibuerunt, ut scientia medica fructum, qui inde in eam redundare debuisset, non perceperit, cum quisque naturam plus vel minus ad suam hypothefin detorqueret.

Varias istas opiniones atque hypothefes non memorarem, nisi exin constaret, quanta cum difficultate ingenium humanum ad verum inveniendum et cognoscendum in
iis

iis ipsis rebus, quae ante oculos versentur, perveniat.

Nonnulli effectus vitales, qui in corpore humano ex principio vitae producuntur, ex qualitatibus physicis corporum inanimatorum derivarunt; idque gravitati, elasticitati, cohaesioni, attractioni, atque electricitati adscripserunt, quam ultimam sententiam nova quaedam experimenta in piscibus, vi electrica gaudentibus, instituta renovarunt.

Alii vitam in circulatione sanguinis ejusque influxu in varias partes statuerunt. Alii id officium cerebro, ejusque membranis, nervis, et horum oscillationi attribuerunt. Alii id potius ex nervorum liquido subtilissimo, sive spiritibus animalibus, qui dicuntur, deducere maluerunt. Nonnulli, e contrario omnem corporis motum imperiumque animae tribuerunt, quae, licet inscia, imo

imo saepius contra suam voluntatem omnes actiones corporisque functiones perageret, et nonnunquam suum corpus destrueret.

Invenias quoque, qui principium quoddam, corpus inter et animam medium, quem Rectorem Archaeumque appellarunt, effingerent; qui instar Regis sedem imperii sui in nobiliore quodam loco, in cerebro, corde, vel ventriculo haberet, inde summi Imperantis ad exemplum subjectarum partium motum dirigeret; qui etiam nonnunquam furibundus, ira excandescens, varias turbas in diversis imperii sui regionibus excitaret.

Fuere denique praecedenti seculo Medici, qui motum corporisque actiones imprimis ex principiis chemicis, fermentatione acidi cum alcalino, deducerent. Quantum inde damni in praxin medicam redundaverit, nostis omnes, et forsan ars

D

Apol-

Apollinea pestiferis istis fluctibus sese inundatam adhucdum doleret, nisi unus BOERHAAVIUS huic torrenti sese opposuisset.

Igitur, quam fertile ingenium humanum sit in opinionibus, dicam?, an figmentis, abunde constat.

Exin mecum, Auditores Honoratissimi, perspicitis, cum quam periculofum sit in re medica opinionibus nimium indulgere, tum quantum eorum merita, qui arcana naturae scrutantur et exponunt, elucescant.

Utinam illi, qui adhuc minus benigne de recentiorum meritis in explicandis corporis humani functionibus, ex naturae phaenomenis de vi vitali vere observatis, judicant, haec ad cogitationum suarum curam adjiciant!

Non tamen est quod negemus, fuisse isto tempore insignes medicos, qui statum corporis morbosum egregie observarent,

at-

attendentes ad ipsam naturam, ejusque in morbis motum irregularem, quamvis uni vel alteri ex memoratis hypothefibus adhaeferint. Inter hos refero BELLINOS, BAGLIVIOS, HOFFMANNOS, STAHLIOS, imo, quod forsan nonnullis mirum videbitur, ipsum paradoxa feftantem HELMONTIUM. Qui certe fuum archaeum ex intimis naturae penetralibus defumfit.

Magnam vero laudem tunc temporis meruit morbi Rhachitici, Ventriculi, Intestinatorum, Hepatisque descriptione celebris FRANCISCUS GLISSONIUS, Profefor Cantabrigienfis, qui in arte confenuit, quemque BOERHAAVIUS Anatomicorum fui temporis accuratiffimum pronunciavit. Etenim docuit, fibras animati corporis vi feſe movendi et contrahendi inſita gaudere, quam primus Irritabilitatis nomine, quia ſtimulum absque contractione non ferret, in-

signavit. Cumque reliqui huc usque fere solida corporis humani considerassent, atque instrumenta et machinamenta, quae principium motus aliunde reciperent; ipse fibras cordis per vim insitam a sanguine micante irritari et ad contractionem excitari, cessante vero irritatione, rursus laxari et naturalem statum repetere, mira quadam sagacitate perspexit. Porro variis exemplis evidentem fibrarum irritationem in statu corporis sano locum habere, partesque corporis revera vi vitali insita gaudere, probavit ex phaenomenis, quae in intestinis et fibris musculosis post mortem aliquando reliqua observantur.

Ex hisce, corporis fibras absque sensuum auxilio irritationem posse percipere, et propterea se movere, ac contrahere collegit. Actiones ergo corporis motusve secundum naturam ex vi fibrarum insita deducuntur.

duxit, quae a contentis, ut aëre, ingestis, chylo, sanguine et pluribus aliis humoribus fecernendis et excernendis in motum excitentur; simplici adeo modo varias corporis functiones, quae motu peraguntur, explicuit.

Omnia quoque optime dijudicavit influxum fluidi nervei revera in fibris muscularibus non ita motum excitare, ac si hae mera instrumenta essent, verum modo iis occasionem praebere sese contrahendi, quando fibrae fluido nerveo irritatae vi propria insita motum exfererent.

Eleganter etiam et mira simplicitate vim sentiendi, quatenus a corpore dependet, ex irritabilitate deduxit.

Iam vero ratio, quare doctrina ab ipso proposita, Auditores, magnos progressus non fecerit, neque in scholis medicis recepta fuerit, in eo maxime quaerenda vide-

tur, quod sententiam suam ita proposuerit, ac si statueret principium, animam inter et corpus medium, cui perceptionem tribueret, qua fibra *alterationem sibi illatam percipiens ad eam appetendam vel fugiendam et conformiter ad se movendam excitatur*, licet ipsi conscientiam negaret. Per illud tamen tantummodo indicare voluisse videtur, solida corporis, si a stimulo quodam applicato in motum cicerentur, ejusmodi principio animata, atque facultate irritabili, si motus in fibra ab irritatione produceretur, gaudere debere; effectus enim contractionis a stimulis in corporibus inanimatis non nascuntur.

Negandum etiam non est, GLISSONIUM subtilius more philosophorum istius temporis hanc facultatem in varias species, inter alias in irritabilitatem a phantasia et appetitu sensitivo interno gubernatam divisisse.

fisse. Neque etiam per experimenta de industria huncce in finem instituta irritabilitatem reliquarum partium, praeter eam musculorum et intestinorum, confirmavit, ut alios convinceret.

Hisce praecipue causis attribuendum est, quod, licet laudatus GLISSONIUS vim insitam partium in corpore humano vitalem praecedenti seculo jam indicasset, nihilominus doctrina illa neglecta jacuerit, et non prius, quam medio fere hujus seculi, florere coeperit.

Atque illuc jam me delatum sentio, ut hujus doctrinae propagationem clarissimis Belgarum medicis deberi ostendam. Et primo quidem loco quivis a me memorari postulat IOANNEM GORTERUM, nobilissimum in aula Russica Archiatrum, qui BOERHAAVI discipulus in Academia Harderovicena artem medicam diu summa cum laude tradi-

didit, quique eruditissimis operibus, imprimis de Perspiratione a SANCTORIO dicta, nomen suum aeternitati commendavit. Demonstravit ergo et publice exposuit, aliquid adesse in corpore humano, quod in nulla machina, neque in cadavere invenitur, quodque vim vitalem vocavit, et, licet hancce vim inprimis fluido nerveo attribueret, nihilominus exin varia phaenomena et functiones corporis humani sani et morborum egregie explicuit.

Omnes tamen reliquos hac in re superavit Archiater Arausiacus FRIDERICUS WINTERUS, medio hujus aevi primum in Frisiorum, dein Batavorum Academia, ornamentum insigne. Prae ceteris motus, actionesque corporis deduxit ex Irritabilitate, per stimulum in motum deducta, et, quamquam liber non fuit a memoratis hypothese-
sibus “ ipsius tamen laboribus et praelectio-

„ ni-

„ nibus, super Irritabilitate habitis, tribu-
„ endum est, quod nostro tempore, ut
„ magni Viri verbis utar, insita illa par-
„ tium viventium vis diligentius inquisita,
„ adque clariorem, quam antea, lucem re-
„ dacta fuerit. Illa enim quae ex GLISSO-
„ NII, BAGLIVII, BELLINI, HOFFMANNI,
„ STAHLII, GORTERI, aliorumque scriptis
„ de Irritabilitate partium collegerat, tan-
„ to cum successu adhibuit in explican-
„ dis phaenomenis sanis et morbosis cor-
„ poris humani, ut dictorum virorum
„ nullus cum eo comparari possit.“ Per-
que ea, quae palam hac de re profesus,
quaeque in praelectionibus tradita, ab au-
ditoribus ejus promulgata fuerint, factum
fuit, ut revera ansam suppeditaverit illis ca-
piendis experimentis, quae primum Got-
tingae prodierint. Inter clarissimi Viri

E

Au-

Auditores Belgas inprimis memorandi sunt BIKKERUS et VAN DEN BOS, qui hanc rem quoque experimentis, vivis in animalibus captis, illustrarunt.

Haec autem WINTERI opera et alium suis meritis nobilissimum incitavit, ut experimentis rei veritatem exploraret, quod ipse candide profitetur, testatus, sibi hoc inquit fituro animum addidisse et calcar, quod irritabilitatem videret a praeclaris viris ita recipi, ut universum fere in corpore humano motuum systema ipsi huic efficaciae superstrueretur.

Facile credo, Auditores, intelligitis, me hic velle summum illud humani generis decus, magnum HALLERUM, qui unus tanta praestitit, ut celebris MICHAELIS de eo pronuntiaverit PLUTARCHI dicta de ARISTOTELE. Neque coelo, neque terra, neque mari quidquam relinquere voluit incognitum; in-

indole praeterea miranda, ut ad singula natum praecipue dicas. Egregia sunt et numerosa ejus opera, quibus universam scientiam medicam ornavit, illustravit, adauxitque, et brevi sermone minime continenda, neque enumeranda.

Naturam animatam sagaciter, nescio majori ingenio, an industria, indagavit, investigavitque. Magna quoque diligentia inquisivit phaenomena et effectus principii vitalis, eumque in finem plurima experimenta, cum veteres illa non adeo ad partium vivarum irritationem, motumque producendum adhibuissent, in vivis animalibus instituit, quibus singulas corporis vivi partes examini subjecit, ut videret, quaeenam, et quonam gradu, essent irritabiles.

Iam vero gradum, quo irritabilitas inter partes vivas divisa sit, admodum differre, in genere tamen cordi, intestinis, dia-

phragmati, musculisque primas partes esse concedendas, in iisque haud exiguo a morte tempore, licet de corpore evulsis, variisque modis disiectis, per irritationem motum et contractionem excitari accepit. Praeter musculosas fibras nihil in corpore irritabile esse admisit. Arteriarum etiam venarumque irritabilitatem suis experimentis non confirmari testatur, et, licet eam non plane negaverit, tamen earum efficaciae ad circuitum humorum adjuvandum parum tribuit.

Reliquas vero animalium et hominum partes, duram, piamque matrem, membranas, nervos, viscera, cutim, tunicam cellulosam hac vi sese movendi plane destitui, contra GLISSONII sententiam, ex experimentis conclusit.

Quantum haec differunt, receptaeque opinioni istius temporis, qua principium
mo-

motus nervorum, membranarumque oscillationi praecipue tribuebatur, sunt contraria!

Confirmavit quoque, et certis argumentis stabilivit vim irritabilem esse facultatem solidis vivis insitam, ab omni alia corporum proprietate alienam.

Neque minus medicorum animos commoverunt, quae ipse HALLERUS de diversarum partium sensibilitate observata proposuit. Partes enim, quas medici, chirurgique unanimi fere consensu ob insignem earum sensibilitatem, ut credebant, vix attingere, nedum metu spasmorum, convulsionumque incidere auderent, HALLERUS absque ullo doloris sensu, inde oriundo, venenis corrodi, igneque aduri posse, firmiter affirmavit.

Suo quoque exemplo atque auctoritate incitavit praeclaros viros ZIMMERMANNUM, OE-

E 3

DERUM,

DERUM, CASTELIUM, ZINNIUM, SPROEGELIUM, WALSTORFIUM, aliosque suae tunc temporis disciplinae alumnos, ut ipsi experimentorum testes hanc quoque rem perscrutarentur. Quorum jam nonnulla ad medium fere hujus seculi publice edita fuerunt, antequam HALLERUS sua publicaverat, quod tamen non diu post in commentariis Gottingensibus factum fuit.

Inter has vero partes inprimis recensentur periosteum, dura, piaque mater, ligamenta, capsulae, tendines, membranae, atque aponeuroses. Novistis mecum, Auditores, hisce partibus practicos ab omni tempore magnum sensibilitatis gradum attribuisse, in iisque sedem morborum, dolorum, ac convulsionum quaesivisse: voluit quoque propterea podagricos, v. gr. dolorem istum acutum non sentire in articulorum capsulis, ligamentisque; verum in ipsa
cute

cute externisque tegumentis. Quod Vos, si qui adestis, podagrici, optime dijudicare potestis.

Non itaque est quod miremur, cum haec experimenta adeo inexpectatum atque opinioni contrarium eventum annuntias-
sent, egregios viros per totam fere Euro-
pam in Italia, Gallia, Anglia, Helvetia,
ac Germania, et ubique fere rei novitate
perculsos per tentamina in vivis animalibus
hanc rem indagasse, atque investigasse.

Numerosa vero experimenta in vivis
animalibus, inprimis in miseris canibus, qui
propterea a Botanicorum Principe marty-
rum nomine insigniti sunt, instituta fue-
runt. Neque data occasione neglexerunt
in ipso animalium principe, homine, hac
de re capere pericula.

Haec autem experimenta eventum ha-
buerunt admodum diversum. Nonnulli
enim

enim auctores defectum irritabilitatis ac sensibilitatis earum partium, quibus HALLE-
RUS hanc vim denegarant, confirmarunt. Alii contra manifesta indicia sensus, doloris, atque irritabilitatis in iis partibus, quibus haecce vis denegabatur, observarunt.

Fieri ergo non poterat, quin inter magnos viros lites orirentur, cum ab utraque parte experimentis pugnarent. Prae ceteris hic recensendus est insignis Practicus ANTONIUS DE HAEN Belga, qui quidem, inter fautores doctrinae recentiorum de vi vitali minime referendus, variis argumentis et observationibus denegatam variarum partium sentiendi vim strenue, sed acrius, defendit.

Non tamen haec ita, velim, intelligantur, ac si nullus plane consensus inter haecce experimenta locum habuisset, imo ab utraque parte evincunt vim irritabilem et sensilem
in

in iis partibus quae summo gradu hac facultate polleant. Utrimque etiam constat, solida viva, de quorum facultate vitali non disputant, non semper ad applicatum stimulum illius proprietatis, quam possident, signa exhibere. Id saepius adhuc locum habere in iis, de quibus lis est, defensores statuunt. Hinc volunt, experimenta negantia solummodo ostendere, istas partes eo tempore indicia istius facultatis non exhibuisse, et ex iis propterea minime sequi, alio tempore, aliave occasione id non fecisse. Praesertim cum probant, quaedam in instituendis iis experimentis necessario locum habere, et nonnunquam committi, quae faciant, ut partes vivae indicia facultatis sentiendi et movendi non exhibeant.

Assumere etiam necessario debemus, experimenta, quae affirmant, hac in re vim probandi maiorem habere, quam quae ne-

F

gant.

gant. Cum itaque, qui hanc solidorum vivorum proprietatem defendunt, manifesta atque omni exceptione majora producant, partes, de quibus movetur controversia, aliquoties doloris et contractionis signa, ex visibili et irritabili oriunda, prae buisse, assensum nostrum iis denegare omnino non possumus. Omnibus ergo rite sub examen vocatis, statuamus necesse est, solidis vivis, ab aliis negatam, revera competere irritabilitatem ac sensibilitatem, verum in genere longe minori gradu, quam quidem veterum plerique ex hypothese crediderunt: atqui adeo vanum fuisse eorum metum de horrendis istis symptomatibus convulsivis, edurae matris, tendinum, atque aponeurosum laesionibus, exoriundis. Quid? quod haec inde utilitas profluit, ut chirurgi jam in morbis illas partes, ubi necessitas urget, audacter incidere et dissecare audeant.

Ad

Ad hancce litem componendam multum contulerunt experimenta et observationes Clarissimi DOEVERENI, qui in aula Arausia Serenissimo Principi Medicus jam primarius, ut quondam nostram, nunc Batavorum exornat Academiam, quique inter primos habendus est, qui solidorum vivorum vim sensilem et irritabilem per experimenta vivis in animalibus investigavit. Nonnullorum, quae in hac ipsa Musarum sede sunt instituta et ad summi Viri ductum a pluribus ejus discipulis repetita, testis saepius fui oculatus. Inprimis cum laudè hic memorandus est Clarissimus GEUNSIUS vestras, nunc Profesor Hardevicenus, qui egregie illud, quod in corpore animali vitam constituit, inquisivit. Illustris quoque FORSTENUS, in eadem Academia Profesor, cognatus mihi carissimus, veram cordis systoles et diastoles causam

perspicue exposuit. Ad historiam hujus rei etiam pertinent experimenta, quae ipse in vivis animalibus institui, quibusque arteriarum et venarum vim irritabilem probavi. Neque defuerunt inter doctos Belgas alii, meritis suis praestantes viri, qui ad illustrandum corporis humani principium vitale, suos labores instituerent, quos inter recenferi merentur YPEIUS et MACQUETUS. Forfan adhuc major lux ex responsis ad quaestionem, quam nobilissima philosophicae experimentalis Societas Batava de vita corporea hoc anno solvendam proposuit, cognitioni principii vitalis affulsura est.

Ex iis igitur, quae huc usque proposui, Auditores, apparet, quanto opere, quantove magnorum virorum labore tandem eo in scientia medica perventum sit, ut statuere cum summo Pathologo queamus, **Vim Vitalem** ab omni alia corporum vi
mo-

motrice, huc usque detecta, distinctam, tanquam principium sui generis viventibus inditum, quod privas sibi in agendo leges sequatur, sola observatione detegendas.

Atqui jam vela contrahenda esse sentio, adeoque ea, quae medicorum industria observata sunt, de stimulorum actione et natura, eorumque agendi modo; de proportionem, quae inter stimulum et partem irritabilem esse debeat; de diverso irritabilitatis statu et gradu non solum in diversis hominibus, sed etiam in diversis ejusdem corporis partibus, saepius pro corporis animique conditionibus variato; de miro isto partium consensu, quo una nimirum nimirum irritata alteram quoque in consensum rapiat; quo etiam facile affectiones irritabilitatis enormes sentiendi systema moveant, vel ab eo moveantur; aliaque plura, huc spectantia, cum maxime sunt relinquenda.

Pauca tantummodo de utilitate, quae inde in scientiam medicam redundavit, addere liceat. Ejus enim cognitio ad actiones, corporisque functiones, secundum naturam explicandas et intelligendas, inserviat, necesse est. Quod a veteribus fere neglectum, vel ex hypothese perversè factum fuisse vidimus. Praeter laudatos jam auctores hic quoque censeretur debet suis meritis excellens WYTHIUS, qui, licet motus exserendi facultatem animae, non vero corpori tribuerit, multum tamen hic praestitit. Summus quoque ALBINUS eo respexit, idque Actuosum vocavit.

Et profecto est, quod miremur, quanta exinde lux in ista scientia, quae actiones, functionesque corporis sani explicet, fuerit exorta. Facile id cuivis est ad perspicendum, qui modo attendat, quam simpliciter

plicitate hodie physiologi humorum circuitum, cordis vasorumque systolen et diastolen, respirationem, musculationem, intestinorum motum peristalticum, ac partium genitalium functiones explicant.

Nulla vero actio cujusdam momenti in corpore humano peragitur, quin profluat ex vi insita partium vitali, per stimulum in motum deducta. Solida itaque viva nostri corporis a stimulis naturalibus, qui in iis continentur, et sunt plerumque humores blandi illi, in motum cientur.

Iam quaero, quis tam humani sensus est expers, qui in admirationem non abripiatur a sapientia summi Numinis stupenda, quae ratione tam simplici cuilibet organo pro sua indole proprium motum, quo omnia peragantur, in corpore vivo conciliavit?

Non

Non est ergo, quod dubitemus, principium illud vitae aequè actuosum esse in statu corporis morbofo, quam quidem in fanitate. Imo vero fuos et morbos patitur, qui feſe exceſſu, quem rei naturae convenienter GLISSONIUS irritabilitatem prurientem appellavit, et defectu manifeſtent.

Quid? quod medicorum princeps BOERHAAVIUS (b) nonnunquam inde morbos explicuit, atque ita inter cauſas palpitationis cordis *irritationem fibrarum cordis ab acri quodam ſtimulo* factam retulit, et aſthma maxime oriri a *conſtrictione ſpasmotica fibrarum muſcularium* in pulmone pronuntiavit: remedia quoque propoſuit, quae in febre ſolvant *vaſorum minimorum fibras ſpasmotice contractas*; et inter cauſas Nephritidis enumeravit *ſpasmoticam* omnium illorum vaſculorum

(b) Vid. ipſius Inſtit. Med. 826. et 832. et in Aphor. de curand. et cognosc. morbis, 608. et 994. no 4.

rum *diu permanentem contractionem*. Hinc mirum non est, quod summi Viri Discipuli praestantiores hanc doctrinam ulterius adauxerint, quod modo de GORTERO, et alia occasione de SWIETENIO (d) probavi. Merito quoque inter illos referimus Virum, inter paucos summum, GAUBIUM, fati- tis, eheu! jam nobis ereptum, qui non solum decus et ornamentum Batavorum Academiae, nostrique Belgii; verum et totius orbis fuit, eritque ad feros usque nepotes.

Immortalis ergo GAUBIUS in opere institutionum Medicarum absolutissimo, solidi vivi morbos secundum recentiorum inventa explicuit, affirmavitque, tanti hoc motus principium momenti esse, ut non a Physiologis modo, sed et vel maxime a Patho-
G lo-

(d) Vid. Disfert. de Art. et Ven. vi irritabili: ejusque in vasis excessu: et inde oriunda sanguinis directione abnormi. P. 46. not. (e) Groningae MDCCLXVI.

logis attendi mereatur, et sua id vitia pati posse, quae et frequentissima sunt, et five sola, five cum aliis morbis complicata multas functionum perturbationes inducere queant. Nititur eo magna pars virium naturae humanae, quae corpus nostrum vel conservent, sanentque, vel contra destruant. In hoc dum agunt stimuli morbofi, aliae atque aliae nascuntur affectiones, prout diverso ejus gradu homo ab homine, pars a parte discrepet. Huic potissimum debentur naturae illa molimina, motus humorum perversi, febres, quarum natura adeo abscondita a veteribus habita fuit, inflammationes, congestiones, haemorrhagiae. Natura quoque spasmorum, convulsionum, morborum hysteri-
corum, hypochondriacorum multo melius exin intelligitur ac perspicitur. Defectus vero, five „torpor solidi vivi ponit imminutam vario gradu „ du

„ du sensilitatem, hinc ad irritamenta ni-
 „ sus in contractionem tam parvos, ut non
 „ sufficient iis producendis motibus, quos
 „ oeconomiae salus postulat. Nec diffi-
 „ culter perspiciuntur mala, quae ex hoc
 „ vitio in omne genus functionum redun-
 „ dant; quando harum nulla est, quae
 „ principii vitalis influxu impune carere
 „ possit. Morbi praesertim chronici inde
 „ nascuntur valde refractarii, quin insana-
 „ biles; quum ob naturae virium languo-
 „ rem et medicamenta parum valeant. “
 Plurimum etiam DOEVERENUS hanc doctri-
 nam tum in hac, tum in Batava Academia
 in praelectionibus suis tam Physiologicis,
 quam Pathologicis et Practicis illustravit.

Neque credendum est, memorata solum-
 modo spectare subtilem speculationem, ad
 morborum sanationem parum utilem; imo
 vero plurimi memoratorum morborum,

horumque symptomata non solum plerumque sanari non possunt, verum saepe multo pejora redduntur, nisi medicus horum originem et indolem ex vitioso irritabilitatis statu deducendam probe perspexerit.

Et licet morbi nonnulli origine sua sint mechanici, ex mutata structura organica oriundi, brevi tamen se iis adjungunt symptomata gravia et periculosa, quae ex nimia irritatione, nimio irritabilitatis excessu, varioque partium consensu producuntur; uti cuius manifestum erit, modo consideraverit symptomata, quae herniam, quando incarceratur, insequuntur.

Actio vero medicaminum, inprimis stimulantium, uti sunt Cathartica, Emetica, Diuretica, Vesicantia, et plura alia, tum et Anodinorum, quaeque nimium motum compescant, melius inde comprehenditur, ac justus eorum usus dijudicatur.

Ni-

pium vitale excitetur. Hanc ergo rem ejus esse momenti, ut digna sit, quae ab unoquoque animadvertatur, nemo unus est, qui dubitet.

De illis autem casibus idem statuas in iis, qui nocivis vaporibus, inspirando haustis, subito suffocantur: uti et in illis, qui nimio aëris frigori expositi extinguuntur.

In strangulatis, fuspensisque memoratus quoque casus adest, nam in istis, ope laquei aspera arteria compressa, respiratio supprimitur.

In variis morbis et animi deliquiis homines aliquoties pro mortuis habiti fuere, in quibus dein rursus vitae signa apparuerunt. Plures hac de re observationes prostant. Manifestum exemplum invenimus in historia egregii anatomici WINSLOVII, cui bis
id

Multi jam non solum in nostro Belgio, verum ubique fere terrarum salutari huic instituto vitam debent. Immortalem ergo laudem meruerunt benigni hujus Societatis Auctores, quae primum formata est Amstelodami, ubi non solum ardor et industria ad mercaturam per totum orbem augendam, tuendamque vigent, verum etiam Musae benigne foveantur et coluntur.

Quicumque ergo ea, quae haecenus a me sunt prolata, attente secum repetit, simulque statum artis Medicae, qualis olim fuit, et nostra est aetate, contemplatur, et considerat incrementum, quod disciplinae nostrae ex Phaenomeni, veteribus non incogniti, perscrutatione accesserit, aequè attonitus erit, ac si ex qualitate illa, antiquis Philosophis etiam non ignorata, qua Electrum levissima quaeque corpuscula attrahat et repellat, tonitruum, fulminum-

numque causam hodie derivari mirabundus conspicit.

Confiteamur ergo necesse est, Auditores, nihil in rerum natura, licet primo obtutu videatur parvi momenti et cura nostra minus dignum, a Philosopho, qui tanti nominis mensuram implere cupiat, esse praetermittendum, cum res maximae, generique humano mirum quantum salutares, e parvis initiis saepenumero originem traxerint.

Recentiorum igitur merita in phaenomenis et effectibus Principii, quod vitam animale constituit, indagandis, et ad statum corporis humani sanum et morbosum applicandis, ostendi. Simul quoque Belgarum inprimis industriae attribuendam esse occasionem experimentorum in aliis regionibus primum institutorum, sed statim a nostratibus repetitorum, vidimus. Mul-

H

tum

tum quoque illos praestitisse ad irritabilitatem et sensibilitatem earum partium, quibus ea negabatur, vindicandam, est planum. Praeterea illis quoque praecipue deberi clariorem horum phaenomenorum cognitionem, eorumque applicationem, quod certe maximi aestimandum est, ad Scientiam Medicam, extra omne dubium arbitror esse positum.

Causa itaque perorata transeo ad ea, quae hujus diei solemnitas et officii ratio quam maxime a me postulant, ut nempe ad Vos, Viri Illustrissimi, hujus Academiae Curatores Munificentissimi, me convertam. Cum publica superioris anni calamitas rem quoque Medicam in hoc cujusvis eruditionis Mercatu affligerat; Serenissimus Princeps, Rector hujus Academiae Magnificentissimus, pro suo in omnes omnino disciplinas favore, Vosque, Viri Amplissimi, pro

pro summa vestra benevolentia, me dignum judicavistis, qui Clar. 'S GRAEUWEN Vobis communi clade erepto, substituerer, atqui adeo damnum tristi obitu disciplinae Medicae illatum repararem.

Quod praeclarum vestrum, mihi que maxime gloriosum, laudis testimonium, quo me tam gravi muneri idoneum censuistis, animum hunc non tam commovet, quam expectatio, quam forsitan haud exiguum de studiis meis conceperitis, anxium reddit, et sollicitum. Qui enim apud Amstelodamenses favore plurimorum, et gratia florebam, prosperoque rerum mearum successu gaudebam, jam a Vobis, Viri Illustrissimi, ad Honorificam hancce Medicinae Professionem vocatus, eo quod tenuitatis meae ipse probe sum conscius, sperem, nescio, an diffidam, me Vestrae spei satisfacturum esse: imprimis si illud mecum cogitem,

eam me die hodierno provinciam suscipere, quae summorum Virorum, quos Praeceptores mihi contigisse gloriatur, LAMBERGENI, DOEVERENI, CAMPERI, nominibus sit illustrata. In hacce pectoris mei commotione nihil succurrit, quo Vobis, Curatores Munificentissimi, grati animi signa exhibeam, quam recipiendo, spondendoque me illud semper omnibus viribus acturum, ut cum, labore et industria spartam oblatam non impleam, sed exornem. Atque hac sola ratione me vestrum favorem, quo me muneri Professorio in hac Musarum sede, qua olim sum eruditus, admovistis, conciliaturum et perpetuo conservaturum esse confido. Illud semper mihi erit in votis, ut Deus Optimus Maximus Serenissimum Principem, Vosque, Viri Amplissimi, ad hujus Reipublicae salutem, A-

cade-

cademiae tutelam, atque omnium bonorum laetitiam diu conservet incolumes!

Vos vero, quarumvis Disciplinarum Professores, Viri accuratae eruditionis laude insignes, magno animi gaudio Collegas saluto. Multis verborum blanditiis vestram hodie amicitiam efflagitare, cum jam plurima vestri in me propensi animi favorisque indicia exstent, prorsus erit alienum. Ut vero me, cultorem meritorum vestrorum, Viri Celeberrimi, vestro amore, ut facitis, prosequi, et in iis, quae sunt usu in vestro ordine addiscenda, prudentissimis vestris consiliis sublevare pergatis, enixe rogo, et obsecro. Nihil vero prius, antiquius nihil mihi futurum, quam ut talem me praestem, qui ad quaevis officia paratissimus, amicitiae candore, et animi integritate non indignus vestro amore et favore censear. Quamvis singulari quadam rerum humanarum vicissi-

rudine Praeceptorum ne ullum quidem in vestro ordine reperiam, supersunt tamen inter Vos, Viri Clarissimi, qui quondam, cum hujus Academiae alumnus eram, plurimis benevolentiae suae significationibus me ornarunt, quibus me hodie collegii ejusdem necessitudine conjungi, est, quod vehementer gaudeam. At vero arctius ejusdem disciplinae vinculum, Nos, Clarissime MUNNIKS, hodie constringit, quos olim in hoc artium et disciplinarum Emporio eadem studiorum ratio, et multo magis amicitia colligabat. Unanimi itaque et amica opera salutem et decus Facultatis Medicae, cujus cura nobis est demandata, tueri atque amplificare enitamur. Pro Vestra vero, Honoratissimi Collegae, qui hujusce Universitatis splendorem atque celebritatem adaugetis, salute, dum supplex vota facio, mox Tibi, facundissime RUARDI, cum

cum Auditores mecum summopere validam
tuam eloquentem vim percipere gestiunt,
quaevis fausta ex animo Tibi precatus, di-
cendi vices tradam, si quod unum mihi
peragendum superest, Academiae nostrae
Cives compellarim.

Denique ad Vos venio, Praestantissi-
mi Juvenes, qui hocce Lyceo ad veram
sapientiam adspiratis, quique Arti Apolli-
neae excolendae operam vestram consecra-
tis, Vobis imprimis progressum, quem
cognitio Principii Vitalis in arte Medica
fecit, proponendum esse sum arbitratus,
ut, cum quomodo Naturae mysteria in-
quirenda sint, tum insignem utilitatem,
quae ex justo eorum usu et applicatione in
scientiam Medicam profluxerit, perspicere-
tis. Medici enim est non solum Naturam
attente observare, sed etiam observata ip-
sa prudenter ad statum corporis sani et
mor-

morboſi cognoscendum applicare. Adeo-
que quantum fieri poteſt natura humana
in ipſo vivo corpore eſt inquirenda. Quo
vero melius, qui Medicinæ devoti eſtis,
Optimi Iuvenes, naturam humanam, tam
ſanam quam morboſam cognoveritis, eo
olim in morbis curandis ſanandisque eritis
feliciores. Hisce vero neceſſario jungatis,
velim, indefeſſum laborem, aſſiduamque
induſtriam, ut morborum hiftoriam, cauſ-
ſas et effectus, naturam, et indolem; tum
eorum etiam ſigna, quibus a reliquis di-
ſtinguantur, recte cognoscatis, et probe
intelligatis. Hanc in rem, Me Vobis,
Iuvenes Honoratiſſimi, hodie ducem fiſto
et offero, veſtris ſervire commodis, cum
veſtra cauſſa docendi munus mihi ſit de-
mandatum, ſuprema mihi lex erit.

D I X I

